No. 56. 1840.

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS- BLAD.

Zondag 10 Mei.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 6den Mei.

Gisteren zijn in de kamer van gedeputeerden de discussien geopend over de zoo belangrijke en moeijelijk tot een goed einde te brengen suikerkwestie. Zoowel de voorstanders van het binnenlandsch fabrikaat of de beetwortelsuiker, als van de koloniale suiker, hebben daarbij weder met ijver hunne belangen tegen elkander verdedigd.

De kamer der pairs beraadslaagt thans over een ontwerp tot onteigening ten algemeenen nutte.

— De poging van den heer *Thiers*, om den ijverigen voorstander van de ultra-liberale beginselen, den heer *Dupont*, de l'Eure, weder voor het gouvernement te winnen, door hem te benoemen tot lid van het hof van cassatie, is door diens weigering mislukt. De heer *Jacquinot-Godard* is thans tot die betrekking benoemd.

— Den 3den heeft de koning, ter gelegenheid van zijnen naamdag, een groot feest op Versailles gegeven, en des avonds de jeugdige hertogin *van Nemours* en een aantal andere personen, bij fakkellicht, de kunstzalen van het kasteel rondgeleid. Dingsdag heeft men ook de groote waterwerken van Versailles laten springen, hetwelk niet minder dan 18,000 parijzenaars over den spoorweg, derwaarts gelokt had.

— De hertogin *van Orleans* is vrij ernstig ziek; de prinses, zegt men, dat door de kinderpokken of de mazelen is aangetast.

— Gisteren, de verjaardag van *Napoleons* overlijden, hebben weder vele personen den voet der zuil van het plein Vendôme met bloemen versierd. — Naar men wil, zou de heer *Thiers* een eersten stap bij de britsche regering gedaan hebben, om het stoffelijk overschot des keizers naar Frankrijk te doen overvoeren, en daarbij geen onoverkomelijke zwarigheden ontmoet hebben.

— Van gouvernementswege is eene depeche van den maarschalk *Valée* aan den oorlogsminister van den 24sten April bekend gemaakt, waarin hij verslag doet van zijn togt naar het kamp van Foudonck en van daar naar de Ouâd-Kaddara, waar hij vernomen had dat *Abd-el-Kader* stelling had genomen. Men had den vijand werkelijk aldaar aangetroffen; de maarschalk had eene omtrekking aan de linkerzijde bevolen, waarop de vijand, na eenige schermutseling, was afgetrokken.

— Betrekkelijk de Napelsche zaken las men gisteren in den *Moniteur* het volgende:

» Men wist reeds, dat de bemiddeling van Frankrijk door het hof van Napels was aangenomen; thans heeft men nog verder vernomen, dat het *embargo* door de Napelsche regering op de Engelsche schepen gelegd is opgeheven, en dat alle vijandelijkheden van de zijde van het Britsche smaldeel gestaakt zijn."

De bijzondere berigten uit Napels te Marseille ontvangen met de stoomboot *Papin*, die den 26sten van Napels vertrokken is, houden nog nader, dat zoodra de koning van Napels de bemiddeling van Frankrijk had aangenomen, de britsche gezant, ridder *Temple*, weder in vriendschappelijke betrekking met de Napelsche regering is getreden. Van weerszijden is men overeengekomen of heeft men bewilligd, aan de eene zijde in de teruggave der genomen vaartuigen en het ophouden der vervolging, aan de andere in de opheffing van het embargo. De onderhandelingen tot beslechting van het geschil zullen te Parijs in der minne voortgezet worden. Volgens de jongste berigten uit Maltha van den 27sten April waren toen aldaar vier Napelsche vaartuigen opgebragt.

Te Toulon heeft men den 2den nog latere berigten, namelijk van den 29sten April uit Napels ontvangen. Aldaar was toen het britsch linieschip *Bellerophon* aangekomen, en had de equipaagje der genomen Napelsche vaartuigen aan wal gezet. De zaken hadden haren gewonen loop hervat.

— Van regeringswege zijn de beide volgende telegraphische depeches, uit Bayonne van den 3den en 4den Mei, publiek gemaakt.

» Den 27sten April is het 5de bataillon uit Valencia te Muela door den generaal *Ayerbe* geheel verslagen.

» Den 28sten heeft de generaal *Leon* zich van het fort Mora del Alba, waaruit *Cabrera* den vorigen dag de vlugt had genomen, meester gemaakt.

» De laatste tijdingen uit de (Baskische) provincien zijn zeer geruststellende."

» Ik heb de beste tijdingen uit de provincien; verscheidene benden karlisten zijn door de troepen aangetast en gedeeltelijk verdelgd. De houding der bevolking is uitmuntend. Een twintigtal opstandelingen, die op ons grondgebied waren teruggedreven, is gevat en naar Bayonne geleid."

Het verlies van Mora aan den Beneden-Ebro wordt gerekend een zware slag voor de karlisten te zijn, daar die vesting hun strekte om de gemeenschap tusschen hunne magt in Arragon en Katalonien te onderhouden. Volgens de *Gazette de France* was *Cabrera*, in weerwil van den zwakken staat zijner gezondheid, van Mora, waar hij zich een' geruimen tijd heeft opgehouden, naar Morella vertrokken, om dit laatste hoofdpunt der karlisten tegen *Espartero* te verdedigen, en had de laatstgenoemde van de afwezendheid van *Cabrera* gebruik gemaakt om Mora te bemagtigen.

De gewone berigten van de spaansche grenzen drukken insgelijks wel de verwachting uit dat de nieuwe opstand in de baskische provincien spoedig zal gedempt zijn, doch het blijkt daaruit tevens, tevens, dat de rondzwervende benden nog al vrij talrijk en vooral zeer stout zijn.

— Ter beurze van heden (6 Mei) waren genoteerd: 5 pCt. 114,15; 3 pCt. 84,50; Nap. r. 104.40; Sp. Ardoin 29; Rom. L. 102½.

Van den 7den. — De volgende telegraphische depeches zijn heden van regeringswege bekend gemaakt, beide van Toulon den 6den naar herwaarts overgezonden.

Uit het kamp van Afroun, den 30sten April.

» *De maarschalk* Valée *aan den minister van oorlog.*

» Het leger heeft gisteren de Arabieren aan de Ouedjez aangevallen. De vijand, op zijne beide vleugels omgetrokken zijnde is teruggeworpen in de stelling van de Afroun, welke met de bajonet veroverd is, terwijl de vijand tot het invallen van den nacht vervolgd is geworden.

» Al de troepen hebben zich uitmuntend gedragen. Wij hebben weinig volk verloren.

» De hertogen *van Orleans* en *van Aumale*, die aan het hoofd der troepen trokken, zijn welvarend.

» Het weder is schoon; ik zet mijne operatien voort."

De zee-prefect (van Toulon) aan den minister van marine.

» De marine kommandant te Algiers en de opperkommandant der stoombooten kondigen mij aan, dat het leger den 27sten een belangrijk voordeel behaald heeft.

» De prinsen zijn welvarend: de hertog *van Aumale* door den kroonprins afgezonden om de kavallerie het bevel tot den aanval over te brengen, heeft met haar de charge gemaakt en heeft van wege zijne dapperheid de bewondering van het leger gewekt."

— De afgevaardigden hebben de beraadslagingen over de suikerkwestie nog niet ten einde kunnen brengen.

— Uit Madrid schrijft men van den 30sten, dat er in de zitting der cortes een onstuimig tooneel had plaats gehad, ten gevolge eener door den generaal *Sevane* tegen den graaf *Toreno* ingebragte beschuldiging.

Uit Monroyo, het tegenwoordig hoofdkwartier van *Espartero*, wordt van den 29sten gemeld, dat de constitutionelen een nieuw voordeel op de karlisten hadden behaald; *Ayerbe* had het fort en de stad Aren ingenomen, welk punt als zeer belangrijk werd aangemerkt om den aanval tegen Morella te ondersteunen, waartoe nu alle toebereidselen gemaakt werden.

— Ter beurze van heden (7 Mei) waren genoteerd: 5 pCt. [illegible] 3 pCt. 84,20; Nap. r. 104,50; Sp. Ardoin 29⅝; Rom. L. [illegible]

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 6den Mei.

In de tweede kamer der Hannoversche stenden is den 30sten april een begin gemaakt met de tweede beraadslaging over het reeds voor de eerste reis aangenomen ontwerp der nieuwe grondwet. Die beraadslaging is den volgenden dag voortgezet en is de kamer teruggekomen op verscheiden bij de eerste beraadslaging genomen besluiten, waarbij wijzigingen in het ontwerp gemaakt waren. Zijnde alsnu de oorspronkelijke tekst van de voordragt der regering hersteld.

— De verloving van den russischen grootvorst-troonopvolger met prinses *Maria* van Hessen-Darmstadt is eergisteren te Darmstadt officieel aangekondigd. De vorstelijke bruid is den 8 augustus 1824 geboren; de grootvorst heeft den 29sten der vorige maand zijnen twee en twintigsten verjaardag gevierd.

— Te Berlijn loopt vrij algemeen het gerucht, dat de kerkelijke geschillen tusschen de Pruissische regering en eenige prelaten, over het stuk der gemengde huwelijken, vereffend zijn, en dat de aartsbisschop van Gnesen en Posen binnen weinige dagen verlof zou ontvangen om naar zijn aartsbisdom terug te keeren.

— Berigten uit Konstantinopel, van den 15 april, houden in, dat in de laatste dagen niets nieuws omtrent de Oostersche zaak was uitgelekt. Intusschen hield de Porte menigvuldige groote rijksvergaderingen.

De geldelijke toestand des lands was minder ongunstig, dan men gevreesd had; er bestond zelfs een overschot der staatsinkomsten.

Prins *Hendrik* der Nederlanden wordt, op bevel des Sultans, op zijne reis en gedurende zijn verblijf in Turkije, met veel oplettendheid behandeld. De sultan had daartoe eigenhandige bevelen aan den gouverneur van Smyrna gezonden.

ENGELAND.

LONDEN, den 6den Mei.

Het Hoogerhuis heeft eergisteren de wet op de municipale korporatien in Ierland, na de aanmerkelijke wijzigingen die deze voorgestelde wet ondergaan heeft, eindelijk met 131 tegen 32 stemmen aangenomen.

De eerste minister, lord *Melbourne*, heeft gisteren op eene hem gedane vraag in hetzelfde huis de verklaring afgelegd, dat de algemeene leiding van de expeditie tegen China aan den gouverneur-generaal van Britsch Indie zal worden overgelaten, ingevolge voorschriften uit het moederland, die hij naar omstandigheden zal mogen wijzigen. Hij zal de expeditie niet volgen.

In het lagerhuis heeft de kanselier van den Exchequer beloofd voor het einde der zitting eene raming der kosten voor de expeditie tegen China te zullen overleggen.

Lord *Palmerston* heeft eenige officiele ophelderingen, omtrent de oostersche zaken gegeven. In Julij des vorigen jaars, zeide zijn Lordschap, hadden de gezanten der vijf mogendheden, uit vrees dat de Sultan al te inschikkelijk jegens den Onderkoning zijn zou, hem trachten over te halen tot de belofte, van de zaak aan de bemiddeling der mogendheden over te laten, en lord *Ponsonby* had daaraan veel toegebragt. Wat het gerucht betrof, dat de Engelsche consul te Alexandrie last bekomen zou hebben om aan andere dan engelsche onderdanen paspoorten te verleenen, zoodanige last was hem wel niet gegeven, maar lord *Palmerston* aarzelde niet te verklaren, dat de heer *Hodges* niet meer dan zijnen pligt zou doen door aan zoodanige turksche onderdanen, welke, ten gevolge van het verraad van den kapitein-pacha, naar Egypte gevoerd waren en nu huiswaarts wenschten te keeren, alle mogelijke bescherming te verleenen.

— Men heeft alhier tijdingen omtrent de geschillen met China tot den 20sten Januarij ontvangen. Een nieuw Keizerlijk bevelschrift was uitgevaardigd, waarbij de *Engelschen buiten de wet worden gesteld, en de handel met de Britten geheel wordt verboden*, onder de zwaarste strafbedreigingen tegen ieder, die Engelsche waren mogt aanvoeren.

Bij een ander decreet wordt het gedrag van den chineschen vlootvoogd *Kwan* en zijne officieren, bij gelegenheid van het gevecht met de *Volage* en *Hyacent* hoog geprezen; eveneens had de keizer al de gedragingen van den gouverneur *Lin* goedgekeurd. De Chinezen hadden voorts bij Whampoa twee schepen opgebragt op grond dat zij goederen aan boord hadden die aan Engelschen behoorden. De rivier van Canton wat door Engelsche oorlogschepen geblokkeerd.

In de Bengaalsche dagbladen wordt van verscheiden benoemingen gesproken door den gouverneur-generaal bij den staf van de naar China bestemde expeditie gedaan.

— Uit Bombay wordt geschreven, dat de verdreven *Dost Mahamed* aan het hof van Bokhara zeer slecht ontvangen is. Zijne zonen hadden eene vruchtelooze poging gedaan om te ontvlugten en zijne aanhangers waren in berooiden staat naar Koolum gezonden.

Onder de Europesche troepen in Kabul waren ongemeen veel zieken.

— Gisteren stonden de 3 pCt. gec. 91; Ned. 2½ pCt. 51; dito 5 pCt. 100⅝; Sp. 28⅝; Portugal 25; Braz. 75¾.

BELGIE.

BRUSSEL, den 8sten Mei.

In de zitting der kamer van vertegenwoordigers van gisteren, heeft de minister van oorlog een nieuw ontwerp van crediet voorgedragen, waarbij hij voor de behoeften van zijn departement tot in de maand december aanstaande, eene som van 17 millioenen fr. aanvraagt. Dit ontwerp strekte tot wijziging van een vroeger in de zitting van 25 april ll. voorgesteld, toen de minister, aangezien hij wegens zijne komst aan de zaken, de discussie van het oorlogsbudget over dit jaar niet kon aanvaarden, een crediet tot het einde des jaars had aangevraagd. In de sectien had men echter het crediet slechts tot de maand november willen verleenen, en dit had den minister bewogen het tegenwoordig ontwerp aan te bieden, op grond dat de kamer in de volgende zitting zich eerst den 15den of 20sten november met de behoeften van zijn departement zou kunnen bezig houden. De voordragt werd naar de commissie van het budget verzonden.

Naar men verzekert zal de tegenwoordige zitting der beide kamers eerstdaags gesloten worden.

Een der leden in de kamer der vertegenwoordigers, de heer *Delfosse*, heeft aangekondigd, dat hij in de volgende zitting een voorstel betrekkelijk de kieshervorming zou doen.

— Sedert het nieuwe kabinet geïnstalleerd is wordt er dagelijks op het ministerie van de buitenlandsche zaken, onder het voorzitterschap van den heer *Lebeau*, een raad van ministers gehouden.

— De koning werd gisteren van Parijs op het kasteel Andenne gewacht, waar hij eenige dagen verblijven zou, alvorens herwaarts terug te komen.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 9den Mei.

Heden wordt alhier op de gebruikelijke wijs gevierd, met het uitsteken van de vaderlandsche vlag en het houden eener groote parade van het garnizoen, de verjaardag van H. K. H. Prinses *Albert* van *Pruisen*.

— In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van woensdag zijn ingekomen twee adressen, welke aan de commissie tot de petitien zijn verzonden, als: 1°. een van den heer *van Steenderen*, te Leeuwarden, houdende klagten tegen Zijne Exc. den minister van binnenlandsche zaken, wegens weigering van afgifte van zekere stukken, en 2°. drie adressen van ingezetenen in Groningen, over de herziening der grondwet.

De centrale afdeeling heeft verslag gedaan op de ontwerpen van wet betrekkelijk de staatsbegrooting van 1840. De voorzitter stelde voor, de beraadslagingen daarover te bepalen op aanstaanden vrijdag. De heer *van Sytzama* deed opmerken dat de ontwerpen der begrooting in een dadelijk verband stonden met de aangekondigde voordragt betrekkelijk het syndicaat en die daarop welligt van een beslissenden invloed kon zijn. Hij stelde alzoo voor, de beraadslagingen over het budget uit te stellen tot na de bedoelde voordragt aan de kamer zou zijn onderworpen. De heeren *Schimmelpenninck*, *de Jonge*, en andere leden ondersteunden het voorstel. Dien ten gevolge wordt bepaald, dat de vergadering nader zou worden bijeen geroepen, wanneer dit ontwerp zou zijn ingediend; zullende aldan verder de dag der beraadslagingen over de begrooting worden vastgesteld.

— Bij Zijner Majesteits besluit van den 4 dezer, n°. 94, zijn de hierna vermelde benoemingen gedaan, als:

1°. tot kommandant van de 6de afdeeling infanterie, de luitenant-kolonel *C. de Haan*, van het korps; en 2°. tot luitenant-kolonels: bij de afdeeling grenadiers, Zijner Majesteits adjudant de majoor *J. T.* Jhr. *van Spengler*, van het korps; bij de 1ste afdeeling infanterie, de majoor *F. R. Mollinger*, van het korps; bij de 2de afdeeling infanterie, de majoor *J. T. Wagener*, van het korps; bij de 5de afdeeling infanterie, de majoor *P. R. Boelen*, van het korps; bij de 6de afdeeling infanterie, de majoor *J. J. Behr*, van de 5de afdeeling infanterie; bij de 7de afdeeling infanterie, de majoor *J. Sijbers*, van het korps; bij de 8ste afdeeling infanterie, de majoor *H. van der Heijden*, van het korps; bij de 9de afdeeling infanterie, de majoor *G. J. J. Rochel*, van de 10de afdeeling van het wapen; hebbende Z. M. alverder goedgevonden den luitenant-kolonel *A. J. Verhorst*, thans op non-activiteit, in actieven dienst te stellen bij de 4de afdeeling infanterie.

— Naar men verneemt, zijn bij het jongst genomen besluit de volgende hoofd- en andere officieren gepensioneerd: de luitenants-generaal *D. L. Vermaesen*, jonkh. *W. E. van Goedecke*, *L. J. George* en *C. A. de Bavanger*; de generaals-majoor graaf *van Bylandt*, *Aberson*, *Evers*, *Guicherit*, *Valter*, jonkh. *van de Poll*, *Hubner*, *Verhoeven*, *Diepenbrugge* en *Fremery*; de kolonels *J. Cox van Spengler*, *Buhlman* en *de Bruyn*; de luitenants-kolonel *Cloete*, *Goyen*, *Charon de St. Germain* en *Schuller*; de majoors *Dressel*, *Masseur*, *Laarman*, *Stok*, *de Mey*, *Bruinier*, *Kempees*, *Kursteiner* en *van Langen*; de kapiteins plaatsmajoors *Clercx*, *Engelhardt*, *Schorer*, *Helbach*, *Becker*, *Dulsum*, *van Buren*, *Herby*, *Cantzlaar* en *d'Yvoi*; de kapitein ingenier *Hemmes*; de eerste luitenants plaatsmajoors *Thibaut*, *Boy*, *Nix*, *Gramberg*,

Koster, *Witzel* en *Wakker*; de tweede luitenants plaatsmajoor *Kiehl* en kwartiermeester *van Someren Kooy*. Ook is aan den kapitein op non-activiteit *J. te Veldt* een pensioen toegekend.

— Bij koninklijk besluit van den 16 april ll., n°. 75, zijn tot ridders der orde van den Nederlandschen Leeuw benoemd, de heeren *A. van der Spuij* en *L. Cavin*, præceptors der koninklijke kleinzonen. Gelijktijdig ontvingen deze heeren van HH. KK. HH. den prins en prinses *van Oranje*, een aanzienlijk geschenk in Zilver, waarop de naamcijfers der drie prinsen en prinses *Sophia* gegraveerd waren.

— Bij besluit van Z. M. is benoemd tot poldermeester van den Binnen-, Buitendijkschen en Overdiepschen polder onder de jurisdictie van Waspik en Raamsdonk, de heer *J. P. Schoenmakers*.

— Bij een koninklijk besluit van den 25sten April is de stad Delft aangewezen als losplaats van steenkolen en kolengruis, bij invoer langs de Schelde en het kanaal van Neuzen.

— Z. M. heeft den heer *J. J. F. Noordziek*, thans amanuensis bij de koninklijke bibliotheek, benoemd tot onder-bibliothecaris bij die bibliotheek.

— Men verneemt dat door Z. M. autorisatie is verleend tot het heffen van personele omslagen in de gemeenten Deurne en Leissel en Gestel en Blaarthem.

— Bij koninklijk besluit van den 5 dezer is bepaald, dat, te beginnen met het thans loopende jaar en vervolgens jaarlijks, twee élèves zullen worden toegelaten bij de Koninklijke Militaire Akademie te Breda, voor het vak van den waterstaat en 's lands gebouwen in Nederlandsch Indië; en tevens, dat, wanneer die élèves, na volbragte studie aan de Akademie, een voldoend examen zullen hebben afgelegd, zij nog gedurende twee jaren voor rekening van het departement van Kolonien zullen worden geëmplooijeerd bij de voornaamste hier te lande in voortgang zijnde werken, ten einde praktische ervaring op te doen in de waterbouwkunde en burgerlijke bouwkunst. Bij dat zelfde besluit heeft Z. M. tevens vastgesteld, op welken voet de bedoelde élèves naar Indië gezonden, en aldaar geplaatst zullen worden.

— Maandag en dingsdag is te Amsterdam, onder voorzitting van Zijne Exc. den minister van staat, belast *ad interim* met het bestuur der finantien; gehouden eene buitengewone vergadering van het amortisatie-sijndicaat, en zijn de door de permanente commissie gedane voorstellen, omtrent de aangelegenheden van die instelling tot aan het einde van het loopend jaar 1840, goedgekeurd en aangenomen geworden.

— Woensdag en Donderdag is te Amsterdam van wege de Maatschappij tot bevordering der Toonkunst een derde algemeen Muzykfeest gehouden in het kerkgebouw der Herstelde Evangelisch Luthersche gemeente, hetwelk daartoe welwillend was afgestaan. Dit feest heeft de allergelukkigste uitkomst opgeleverd. Het werd de eerste avond aangevangen met twee door de Maatschappij beroemde en uitgevoerde compositien, te weten eene ouverture van *J. J. H. Verhulst* en een *te Deum* van *C. Hanssens*, daarna volgde de Psalm 142, een meesterstuk van den beroemden *Mendelssohn Bartholdy*, en eindelijk, na de pausering, de negende sinfonie, met koren van *L. van Beethoven*, een reuzenwerk, welks keurige uitvoering aan koor en orchest de grootste eer aandeden. Al de solisten hebben zich voortreffelijk van hunne taak gekweten en verdienden de toejuichingen die hun ten deel vielen.

Met gelijken luister is Donderdag avond het tweede gedeelte van dit feest afgeloopen. De toen uitgevoerde stukken waren de ouverture in C, van *Glück*, en het oratorium *Josua*, van *Händel*, en de uitvoering was even loffelijk als die op den vorigen dag.

Na den afloop werden de solo-zangeressen, mejufv. *Janssens*, *Hoppenbrouwers* en *Oltmans*, met rozenkransen bekroond; en aan den verdienstelijken directeur, den heer *van Bree*, werd door de Maatschappij een smaakvol zilveren theeservies aangeboden. Het uitvoerend personeel bedroeg een getal van 417 personen, waaronder 289 zangers en zangeressen. Wederom heeft dit feest bewezen, hoe vele vorderingen de toonkunst in de laatste jaren hier te lande gemaakt heeft.

— Den 5den dezer is te Hillegom, met plegtigheid de eerste hand gelegd aan de uitvoering der werken, welke tot de eigenlijke *droogmaking van het Haarlemmermeer* moeten dienen. Behalve de leden der commissie van beheer en toezigt over dit belangrijke werk, zijn daartoe uitgenoodigd geworden de heeren gouverneurs van Noord- en Zuid-holland; commissien uit gedeputeerden Staten; van het hoog-heemraadschap van Rijnland enz. De heer staatsraad *van de Poll*, voorzitter der commssie, heeft na eene treffende aanspraak over het grootsche, nuttige en moeijelijke van eene zoo lang gewenschte onderneming, en den heilzamen invloed, welken men daarvan mag verwachten, met eene versierde spade, den eersten grond in de te maken ringvaart uitgestoken. De arbeid is terstond daarop aangevangen.

— Uit Deventer schrijft men van den 7den dezer, dat het aanzienlijk dorp Vriezenveen, bij Almelo, in den nacht tusschen Maandag en Dingsdag door brand eene zware ramp getroffen heeft, zijnde er niet minder dan negen en twintig huizen en veertien schuren een prooi der vlammen geworden. De oorzaak werd aan het branden van veen toegeschreven.

— Op den 7den dezer is te Zwolle met veel plegtigheid door den heer gouverneur der provincie, in tegenwoordigheid van de gedeputeerde Staten, de onderscheidene collegien der regterlijke magt, enz. de eerste steen gelegd voor het gebouw bestemd voor het provinciaal geregtshof van Overijssel, de arrondissements-regtbank en het kantongeregt van Zwolle.

— Men schrijft uit Maastricht, onder dagteekening van den 5 dezer, het volgende:

Een verschrikkelijke brand, waarvan de aanleidende oorzaak aan onvoorzigtigheid wordt toegeschreven, heeft heden nacht de alhier onlangs nieuw gebouwde en zelfs nog niet geheel voltooide lakenfabrijk van den heer *Hankart* in asch gelegd. De schade wordt door sommigen op 2 à 3 tonnen gouds berekend, en zulks is gemakkelijk te beseffen, wanneer men bedenkt, dat het gebouw, dwars over de Jeker opgetrokken, en uit vijf verdiepingen op eene breedte van 30 vensterramen bestaande, opgevuld was met werktuigen, wol en afgewerkte lakens. De geheele fabrijk is eene prooi der vlammen geworden, die zich omstreeks ten één ure na middernacht openbaarden, en op dit oogenblik (3 ure namiddag), nog niet volkomen gebluscht zijn.

Eene bijzondere omstandigheid echter had dit onheil in eene algemeene ramp kunnen veranderen. Een kruidmagazijn, met buskruid geheel opgevuld, (naar men zegt, met *honderd zestig duizend* Amsterdamsche ponden), bevond zich op een *veertigtal* schreden afstands van de brandende fabrijk en op hetzelve viel aanhoudend een' regen van vlammende vonken, door eenen gelukkigerwijze niet sterken wind in die rigting gedreven. De schrik was algemeen; de bevolking vreesde weldra eene verschrikkelijke uitbarsting te zullen hooren. De militaire autoriteit bleef echter in dit ontzettend oogenblik die klem en kalmte weten te bewaren, welke dezelve, vooral in deze vesting, steeds met zoo veel onderscheiding kenmerkten. Het garnizoen bevond zich binnen weinige minuten geheel onder de wapenen, om overal de vereischte orde te kunnen handhaven, terwijl de artillerietroepen onder het geleide hunner chefs naar het bedreigde kruidmagazijn oprukten. Aldaar gelukte het den braven kanonniers, met inspanning van alle krachten en onder eenen aanhoudenden *vuurregen* het kruidmagazijn met natte zeildoeken te bedekken, welke daarna door de brandspuiten, gedurig bevochtigd werden. Daardoor was alle gevaar afgewend, en welligt eene oneindig grootere ramp voorgekomen. De fabrijk was *niet* tegen brandschade verzekerd.

Uit het verslag nopens den staat van het armwezen, over 1838, gedaan aan de Staten-Generaal, ingevolge art. 228 der grondwet, en bij de tweede kamer ingekomen in de zitting van den 24 januarij ll., blijkt, onder anderen, het navolgende:

De instellingen van weldadigheid worden in drie hoofdsoorten onderscheiden; de eerste soort bevat de instellingen tot het verleenen van onderstand: de tweede, die, welke strekken om het getal der armen te verminderen, en de derde, dezulken, die ten doel hebben, om de armoede voor te komen.

De instellingen *tot het verleenen van onderstand* zijn ten getale van 3399; — 3397 derzelven zijn gemeentelijk; twee slechts hebben eene meer algemeene bestemming, te weten: het genootschap tot ondersteuning van behoeftige kraamvrouwen te 's Hertogenbosch, als deszelfs zorgen over de geheele provincie Noordbraband uitstrekkende, en het fonds tot aanmoediging en ondersteuning van den gewapenden dienst. De gevraagde inlichtingen ontbreken voor 139. Bij de overige hebben 300,592 personen in de weldaden van die instellingen gedeeld, onbegrepen degenen die levensmiddelen of brandstoffen ontvangen hebben van de tot uitdeeling daarvan bestaande commissien of vereenigingen; van welke personen het getal niet naauwkeurig bekend is, uithoofde ieder inschrijver een zeker getal kaartjes ontvangt, over welke hij naar goedvinden beschikt. Het geheele getal der bedeelden beloopt, in verhouding tot de bevolking, als 114 $\frac{85}{100}$ tot 1000. De uitgaven bedragen in het geheel *f* 6,999,317,19½, de ontvangsten in het geheel *f* 7,283,555,02½.

Er zijn 2096 instellingen, welke strekken tot vermindering van het getal der armen; 2092 derzelven zijn gemeentelijk: de overige hebben eene meer algemeene bestemming, namelijk: het gesticht voor doofstommen, dat voor blinden, de kolonien der maatschappij van weldadigheid, en het genootschap tot zedelijke verbetering der gevangenen. De gevraagde inlichtingen ontbreken voor 8 der eerstvermelden; bij degenen voor welke die inlichtingen zijn ontvangen, deelen 102,421 personen in de weldaden dezer instellingen. Het gezamenlijk getal dier personen staat tot de bevolking als 39 $\frac{17}{100}$ tot 1000. De uitgaven bedragen in het geheel *f* 3,351,209,21½; de ontvangsten in het geheel *f* 3,398,222,67.

Het getal der instellingen *tot voorkoming van armoede is 430*; — 419 derzelver zijn gemeentelijk; de overigen, zijnde de weduwen- en wezenfondsen, strekken hunnen werkkring verder dan tot ééne gemeente uit. De gevraagde inlichtingen ontbreken voor 16. Het getal der personen, welke tot die dezer instellingen, omtrent welke inlichtingen zijn ontvangen (met uitzondering van de banken van leening, waarvan zulks niet met zekerheid kan worden opgegeven) toevlugt nemen, is 104,416; dat getal staat tot de bevolking als 39 $\frac{9}{100}$ tot 1000. De uitgaven bedragen in het geheel 7,209,581,83½; de ontvangsten in het geheel *f* 7,308,416,94.

Er zijn alzoo gezamenlijk 5925 instellingen van weldadigheid; — 5908 zijn gemeentelijke, de overige hebben eene meer algemeene bestemming. De gevraagde inlichtingen ontbreken voor 163.

Het getal der personen die in de weldaden dezer instellingen, omtrent welke inlichtingen zijn ontvangen, behalve in die der commissien of vereenigingen, welke uitdeelingen doen van de levensmiddelen en brandstoffen, en der banken van leening, deelen, is (behoudens eenige dubbele berekeningen) 507,430. Het geheele getal dezer personen staat tot de bevolking als 194 $\frac{94}{100}$ tot 1000.

Volgens de van de besturen der bedoelde instellingen ontvangen opgaven bedragen de uitgaven in het geheel *f* 17,560,108,42½.

Volgens diezelfde opgaven, bedragen de ontvangsten in het geheel *f* 17,990,174,63½.

Er moet echter, bij de beschouwing dezer sommen in aanmerking worden genomen, dat een aanzienlijk gedeelte derzelve slechts omgezette gelden zijn, waaruit volgt, dat de uitgaven slechts gedeeltelijk kunnen gezegd worden een eigenlijke onderstand aan behoeftigen te zijn geweest.

PUBLICATIE.

De Burgemeester der Gemeente *'s Princenhage*, brengt door deze ter kennis van een ieder, dat door het AFBREKEN van de *MOOLENBRUG*, nabij de Herberg *den Oranjeboom*, bij *Boeimeer*, de PASSAGE langs den Weg, loopende over *Boeimeer* naar *Ginneken*, zal gestremd zijn van den 11. dezer maand tot en met den 7. Junij aanstaande.

's PRINCENHAGE, den 7. Mei 1840.

De Burgemeester voornoemd,
LUYSTERBURGH.

J. B. BOL, GEBOREN LOONEN,

TE *BREDA*,
Groote Markt, *Letter D*, N°. 133,

heeft de eer de DAMES dezer Stad en der Omstreken te berigten, dat zij heeft ontvangen een *Fraai Assortiment* der NIEUWSTE MODES-ARTIKELEN, als: ZIJDEN en andere HOEDEN, MUTSEN, PELERINES, *Lyonesche* SHWALS, en verdere *Nieuwigheden*; nemende zij de vrijheid zich in de algemeene gunst en recommandatie aan te bevelen.

M. APOL & COMP.,

Eindstraat B. 31,

hebben de eer de DAMES te berigten, dat zij van *Brussel* geretourneerd zijn, met een aanzienlijk Assortiment van HOEDEN, MUTSEN, BLOEMEN, SCHWALS, ZIJDEN STOFFEN en andere Artikelen tot het MODE-VAK behoorende.

VERKOOPING VAN HUIZEN TE *BREDA*, EN LANDERIJEN ONDER *GINNEKEN* EN *TETERINGEN*.

Mr. DE ROY, Notaris te *Breda*, zal, als daartoe regterlijk benoemd, ten verzoeke zijner Principalen, bij J. JONKERS, in het *Vlaamsch-Koffijhuis*, aldaar, op Dingsdag den 12. Mei, 1840, des namiddags ten 5 ure, finaal Verkoopen:

1e. KOOP. Eene HUIZINGE en ERVE, genaamd *de Lelie*, met annexe GEBOUWEN, staande en gelegen te *Breda*, op de Ginnekenstraat, gekw. B, N°. 92. Te aanvaarden met 1°. Junij, 1840.

2e. KOOP. Eene HUIZINGE en ERVE staande als voor, aan de zuidzijde van de Oude Vest, gekw. A, N°. 352. Te aanvaarden met 1°. Junij 1840.

3e. KOOP. Eene HUIZINGE en ERVE, staande als voor op de zuidzijde van de Vingerhoedstraat, gekw. A, N°. 218 en 219. Te aanvaarden met 1°. Junij, 1840.

4e. KOOP. Een perceel HOOILAND, met den WEG daarneven, gelegen onder *Ginneken*, op Bouvignische Tiend, kadaster sectie H, Nos. 17 en 18, ter grootte van 53 Roeden, 80 Ellen.

5e. KOOP. Een perceel HOOILAND, gelegen als voor, kadaster sectie H, Nos. 21, 22 en 24, ter grootte van 1 Bunder, 9 Roeden, 30 Ellen.

6. KOOP. Een perceel HOOILAND, gelegen als voor, kadaster sectie H, N°. 23, groot 77 Roeden, 20 Ellen.

7. KOOP. Een perceel SCHAARBOSCH met de nevenliggende dreef en daarop staande [illegible] BOOMEN, gelegen als voor, kadaster sectie H, N°. 16, 25 en 26, groot 1 Bunder, 44 Roeden, 60 Ellen.

NB. De 4 laatste perceelen, te aanvaarden met den slag, zullen eerst afzonderlijk en daarna in massa aangeboden worden.

8. KOOP. Een perceel SCHAARBOSCH, gelegen in *den Zandberg* of *Munt*, onder *Teteringen*, kadaster sectie D, n°. 101, groot 1 Bunder, 70 Roeden, 90 Ellen. Te aanvaarden met den slag.

9e. KOOP. Een perceel BOUWLAND, gelegen op *Molengracht*, onder *Teteringen*, kadaster sectie D, n°. 123, groot 83 Roeden, 10 Ellen. Te aanvaarden met 11 November 1840.

Nog zal genoemde Notaris, op tijd en plaats voorzegd, publiek Veilen:

Ten verzoeke van de Wed. JOH. BOSMANS, *te Breda*.

Eene HUIZINGE, genaamd *de Groene Wan*, met STALLING, BLEEK en ERVE, WEL- en REGENPOMP en den vrijen GANG daaraan behoorende, staande en gelegen binnen *Breda*, op de noordzijde van de Boschstraat, kadaster sectie B, n°. 219, groot 2 Roeden, 14 Ellen. In gebruik te aanvaarden met 1°. Junij, aanstaande.

En ten verzoeke van Mej. de Wed. M. HEYNINCX, *te Breda*;

Een [illegible] nieuw gebouwd PAKHUIS van drie Verdiepingen, staande en gelegen op de oostzijde van de Nieuwstraat, aldaar, gekw. B, n°. 220, kadaster sectie A, n°. 907, groot 35 Ellen. Dadelijk in gebruik te aanvaarden.

NB. De Verkooping der MEUBELEN zal plaats hebben op Woensdag den 13. Mei, 1840, des namiddags ten 2 ure, in GEMELD PAKHUIS. Daags te voren voor een ieder te zien.

PUBLIEKE VERPACHTING VAN
ONGEVEER 220 BUNDERS EXTRA GOED

HOOILAND.

De Notaris J. W. VAN DER ELST, ter Residentie van *Werkendam*, zal in het openbaar Verpachten:

Op Vrijdag den 15. Mei 1840, des voormiddags ten 11 ure, in het huis staande op *Borcharenpolder* onder *De Werken*, voor den Heer A. BLUSSE *van Oud-Alblas*,

Ongeveer 60 Bunders zeer goed HOOILAND, gelegen op gemelden Hoogomkaden *Borcharenpolder*, om een- en tweemaal te worden Gehooid in perceelen.

En op Woensdag den 20. Mei 1840, des namiddags ten 2 ure, in het huis staande op den *Hardenhoek* onder *Werkendam*, voor de Heeren VAN HAAFTEN, om tweemaal te worden Gehooid:

Ongeveer 48 Bunders extra goed HOOILAND, gelegen op den Hoogomkaden Polder den *Hardenhoek*, gemeld, in perceelen.

Ruim 50 Bunders zeer goed HOOILAND, gelegen op den Hoogomkaden Polder den *Heijnst* onder *Sliedrecht*, in 7 perceelen.

8 Bunders, 82 Roeden best HOOILAND, gelegen op de Poldertjes genaamd *Hond* en *Kat*, langs het Vaarwater, tegenover den *Hardenhoek*, en den Kop van 't Eiland *Dordrecht*, in 2 perceelen.

9 Bunders, 28 Roeden mede goed HOOILAND, genaamd *L. Bos*, gelegen in den *Meerkotenest*, tegenover de Kerk van *Sliedrecht*, in 4 perceelen.

38 Bunders, 19 Roeden zeer goed HOOILAND, gelegen in den *Meerkotenest* gemeld, genaamd *Suylenpolder*.

3 Bunders HOOILAND, gelegen op *Huibert*, de *Baatsplaat*, tegenover de Kerk van *Sliedrecht*.

En het HOOIGRAS, staande op en langs de Kade, gelegen om den *Benedensten Kivitswaard*, onder *Werkendam*.

VERPACHTING VAN EXTRA SCHOONE

HOOI- EN WEILANDEN.

Donderdag den 14. Mei 1840, des namiddags ten 12 ure, zal bij P. KELLER, op het Polderhuis van *Jannezand*, gelegen onder *Dussen*, ten overstaan van den te *Dussen* residerenden Notaris D. MIDDELKOOP, voor het Gewas van dezen jare in perceelen worden Verpacht:

Ruim 270 Bunders van de hoog omkade Polders *Oud-* en *Nieuw-Jannezand*, gelegen onder *Dussen* en *Drimmelen*, en zulks om tweemaal te HOOIJEN en te WEIDEN.

Aanwijzing daarvan zal geschieden daags vóór, en op den morgen van de Verpachting; en informatien te verkrijgen bij den Rentmeester STERLING te *Dordrecht* en den Opziener P. KELLER op *Jannezand*.

ALGEMEENE POSTWAGEN-ONDERNEMING
VAN GEND & LOOS.

De Ondernemers hebben de eer te berigten, dat hunne DILIGENCE tusschen *Breda* en *'s Bosch*, te beginnen met 1°. *Mei* 1840, van *Breda* zal vertrekken des voormiddags TEN 11 URE, na de aankomst hunner DILIGENCES van *Antwerpen* en van *Amsterdam* over *'s Hage* en *Rotterdam*.

Het afrijden te *'s Bosch* blijft bepaald op 6 *ure* des ochtends.

KANTOREN:

Te *Breda*, in den *Gouden Leeuw*.
» *Tilburg*, in de *Gouden Zwaan*.
» *'s Bosch*, in het *Oud Keizershof*.

*** De Gebrs. VAN DER VLEET, Commiss. Expediteurs en Vrachtrijders van *Breda* op *Antwerpen*, vice-versa, *twee malen per week*, hebben de eer het Publiek te berigten, dat zij gedurende het Zomer-Saizoen hunne Vracht hebben bepaald op EEN GULDEN DE 100 N. ℔ en zich belasten met den invoer van RIJTUIGEN enz., alles tot zeer civiele prijzen. Ook verzekeren zij hunne geëerde Begunstigers dat zij geene moeite zullen sparen voor de prompte en spoedige Expeditie voor alle Gewesten.

Hunne voornaamste Correspondentie-Kantoren zijn:

Te *Antwerpen*, bij de Hr. P. HENS, Paardenmarkt,
» *Gent*, » » » DESIRÉ, Frères,
» *Luik*, » » » H. JONGEN DELLREG.
» *Mons*, » » » ASBROEK, Rue d'Armes.
» *Brussel*, » » » HELLEMANS GERARD, au Roulage.

Te BREDA, bij BROESE & COMP, Boekdrukkers en Boekverkoopers